

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5516-21

meddelad i Stockholm den 22 november 2022

SÖKANDE

1. Grans sameby, 895400-3680
2. Rans sameby, 895400-3672
3. Ubmeje tjeälddie sameby, 895400-3540
4. Vapstens sameby, 895400-2948
5. Vilhelmina norra sameby, 896100-1982
6. Vilhelmina södra sameby, 896100-2337

Ombud för 1–6: Förbundsjurist Jenny Wik Karlsson
Svenska Samernas Riksförbund
Formvägen 16
906 21 Umeå

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Näringsdepartementet) beslut den 8 juli 2021, N2020/01977,
avseende överklagande av Länsstyrelsen i Västerbottens läns beslut om jakttider
för upplåtelsejaktlag

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

BAKGRUND

1. Samebyarna Gran, Ran, Ubmeje tjeälddie, Vapsten, Vilhelmina norra och Vilhelmina södra utövar renskötsel och jakt på mark ovanför odlingsgränsen i Västerbottens län.
2. I juli 2020 fattade Länsstyrelsen i Västerbottens län ett beslut om upplåtelse av älgjakt. Länsstyrelsen beslutade att utöka jakttiden för upplåtelsejaktlag, dvs. jaktlag som består av andra än medlemmar i samebyarna, från 16 till 22 dagar per jaktår.
3. Länsstyrelsen motiverade översynen av jakttiden med att jakttrycket behövde ökas för att målsättningarna med älgförvaltningen skulle kunna uppnås. Länsstyrelsen framhöll vidare att jakttiden om 16 dagar vilade på en gammal överenskommelse och att jakttiden för älg generellt utökats i landet sedan den överenskommelsen gjordes, vilket också det ansågs utgöra skäl för att se över jakttiden för upplåtelsejaktlagen.
4. Enligt länsstyrelsen kunde beslutet att utöka jakttiden inte anses strida mot rennäringslagen (1971:437). Länsstyrelsen ansåg att en jakttid om 22 dagar inte skulle innebära någon avsevärd olägenhet för renskötseln och inte heller något besvärande intrång i samernas rätt till jakt.
5. Samebyarna överklagade länsstyrelsens beslut till regeringen som avslag överklagandet. Regeringen instämde i länsstyrelsens bedömning att beslutet inte kunde anses strida mot rennäringslagen.

YRKANDEN M.M.

6. Grans sameby, Rans sameby, Ubmeje tjeälddie sameby, Vapstens sameby, Vilhelmina norra sameby och Vilhelmina södra sameby ansöker om rättsprövning och yrkar att regeringens beslut ska upphävas.
7. Samebyarna anför följande. Bedömningen att den utökade jakträtten inte innebär en avsevärd olägenhet för renskötseln eller en otillåten inskränkning av samebyarnas rättigheter är felaktig. Länsstyrelsen fattade inför älgjakten 2019 ett likalydande beslut och jakten genomfördes i enlighet med samma jakttider som gäller enligt det beslut som nu prövas. Jakten medförde då ett antal incidenter med hundar som orsakade stor olägenhet för samebyns renskötsel och möjlighet att själv bedriva jakt. Vidare framgår det inte av beslutet hur den upplåtna jakträtten kan komma att påverka samebymedlemmarnas egen jakt eller renskötseln. Det måste dessutom göras en bedömning av hur beslutet kan komma att påverka respektive sameby. Det går inte att förutsätta att konsekvenserna blir desamma för samtliga samebyar.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Rättslig reglering m.m.***Rättsprövning*

8. Av 1 § lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

9. I 7 § anges att om Högsta förvaltningsdomstolen finner att regeringens beslut strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna, ska beslutet upphävas. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.
10. Rättsprövning innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23–25 och 234).

Rennäringslagen

11. Av 1 § rennäringslagen framgår följande. Den som är av samisk härkomst (same) får enligt bestämmelserna i lagen använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. Denna rätt (renskötselrätten) tillkommer den samiska befolkningen och grundas på urminnes hävd. Renskötselrätten får utövas av den som är medlem i sameby.
12. Av 3 § framgår att renskötsel får bedrivas under hela året i Västerbottens läns lappmarker ovanför odlingsgränsen.
13. Enligt 25 § första stycket får en medlem i sameby jaga och fiska på utmark inom de delar av byns betesområde som hör till renbetesfjällen eller lappmarkerna, när renskötsel är tillåten där.

14. Av 32 § framgår att på sådan kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposition och på renbetesfjällen får nyttjanderätt upplåtas endast om upplåtelsen kan ske utan avsevärd olägenhet för renskötseln. Avser upplåtelsen rätt till jakt eller fiske, krävs dessutom att upplåtelsen är förenlig med god viltvård eller fiskevård och kan ske utan besvärande intrång i rätten till jakt eller fiske enligt 25 §.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

15. Bestämmelserna i 32 § rennäringslagen innebär att det vid en upplåtelse av jakträtt ska göras en intresseavvägning mellan å ena sidan samernas renskötselrätt och jakträtt och å andra sidan de motstående intressen som kan motivera avsteg från samernas rättigheter i dessa avseenden. Av förarbetena framgår att samerna är skyldiga att tåla smärre olägenheter som en upplåtelse kan innebära, men att upplåtelse som innebär avsevärd olägenhet för renskötseln inte är tillåtna (prop. 1971:51 s. 133).
16. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att bestämmelserna ger ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar.
17. I målet har inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som bestämmelserna ger eller att det vid handläggningen har förekommit fel som kan ha påverkat utgången i ärendet.

18. Inte heller framgår det klart av omständigheterna i målet att regeringens beslut på något annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Kristina Ståhl, Inga-Lill Askersjö, Mats Anderson och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Olof Holm.